

3

רבי שלמה קרליבך: שירת הלב, ריקוד הנשמה

את חטאיי אני מזכיר: במהלך לימודי הפסיכולוגיה והקדם-רפואה במכינה האוניברסיטאית שבקולג' פומונה, דרום קליפורניה, הציונים שלי לא היו מזהירים. למעשה, בשעה שהתעניינותי הופנתה בעיקר כלפי התיאוריות הפסיכולוגיות של יונג ביחס לאישיות, לחלומות ולסמלים שאליהם נחשפתי בילדותי, יונג כמעט לא הוזכר במחלקה לפסיכולוגיה שבפומונה. המנחה שלי היה שקוע בתחום הפסיכולוגיה הניסויית. הוא עישן ושתה ללא הרף, ורגליו זעו כל העת בעצבנות ובמתח. הוא השתדל להסביר לי שההתמחות שלי צריכה להיות ב"בלבולי מוח" (הלשון שנקט הייתה גסה יותר). מנגד, נמשכתי מעט מאוד ללימודי הקדם-רפואה. בחרתי במקצוע זה רק משום שאבי וחבריו דחפו אותי לכך, שכן לולי זאת, אמרו, לא אוכל לתרום תרומה אמיתית בתחומם.

אלמלא הייתי לומד קדם-רפואה, לא היה עליי להתמודד עם חובת לימודי הפיזיקה. בפומונה היה קורס אחד בלבד בפיזיקה, והוא נועד למתמחים בפיזיקה. ראש החוג בפיזיקה, שהכיר בחולשתי בתחום, יעץ לי ללמוד בקיץ בקורס המיועד למי שאינם מתמחים בפיזיקה, קורס שנודע יותר בכינויו "פיזיקת מיקי מאוס", באוניברסיטת בֶּרְקֶלִי שבקליפורניה.

וכך, בקיץ 1966, הלכתי לברקלי. זה היה הזמן, בה"א הידיעה, להיות בברקלי. הכול החל לקרות: בברקלי עצמה החלה להתהוות תנועת

הסטודנטים לזכויות אדם, ולאורך מפרץ סן-פרנסיסקו צמחה התנועה ההיפית בהייט-אשבורן. כמה מעט ידעתי על מה שציפה לי שם...

ברקלי גם הייתה המקום שבו התקיים פסטיבל ברקלי למוזיקה עממית אמריקאית, מוזיקת פולק. ואני הייתי משוגע על מוזיקת פולק. בעוד בני דורי האזינו למוזיקה של סוף שנות החמישים ותחילת שנות השישים, אחי, דן (המבוגר ממני בתשע שנים), הדריך אותי במסירות בנבכי מוזיקת הפולק. הוריי גידלו אותי כיונגיאני אדוק; אחי גידל אותי כחובב פולק אדוק. הערצתי את וודי ג'ת'רני, לְדֵבְלִי, סִיסְקוּ יוֹסְטוֹן, סוֹנִי טְרִי וּבְרָאוֹנִי מְק'גִי, רַמְבְּלִין ג'ק אֵלִיוֹט ופיט סיג'ר; ובוב דילן החליק פנימה בקושי רב. הוויבֵרְס היו טובים, אבל שלישיית קינגסטון, הֶלִיִּמ־לֵייטְרִס וחבורות דומות היו מלוטשים ומסחריים מדי לטהרנים שכמותנו.

הפגנות סטודנטים, אירועים היפיים, פיזיקת מיקי מאוס – מה שעניין אותי יותר מכל היה פסטיבל הפולק בברקלי, שהופיעו בו כל כוכבי הפולק שלי. גירדתי כל אגורה שהייתה לי – ולא היו לי הרבה – וקנתי כרטיס מלא, למען אוכל ליהנות מכל ההופעות והסדנאות.

בערב הפתיחה התקיימה הופעת הדגמה שבה הופיע כל אחד מזמרי הפולק במשך 5-10 דקות. באמצע ההופעה בערך, עלה מישהו לבמה. היו לו זקן, מכנסיים שחורים, חולצה לבנה וכיפה, והוא החל לשיר בעברית! לא התעניינתי אם הוא זמר טוב או לא, ואפילו יהדותו המוחצנת כל-כך לא גרמה לי לחוש משהו נגדו. אבל דבר אחד היה לי ברור: הוא לא שר מוזיקה עממית אמריקאית.

זה היה בלתי נסלח! באמצע פסטיבל פולק אמריקאי עומד לו הבנאדם הזה ושר בשפה שאיני יכול להבין או להתייחס אליה. אולי בכל זאת הושפעתי מעובדת היותו יהודי. ספק אם הייתי מזועזע כל-כך אם היה מישהו שר מוזיקה אפריקאית בשפה זרה. ועם זאת, באותו ערב הופיעו גם "קאוונטרי ג'ו והדגים" – וגם זה לא היה מוזיקת פולק בעיניי. אמנם

זה היה באנגלית והם היו אמריקאים, אבל המוזיקה שלהם הייתה אלקטרונית מדי בהשוואה להגדרה שלי למוזיקת הפולק. פשוט עדיין לא הייתי בשל לחשוב "מחוץ לקופסה". כך נהרס לי ערב הפתיחה.

ביום המחרת התקיימו סדנאות עם רבים מזמרי הפולק האהובים עליי. עמדתי והתוכנייה בידי והתבוננתי בעמוד שעליו נכתבו שמות כל הזמרים עם חצים המפנים לכל מיני כיוונים, אחד לשמאל, אחד לימין. על אחד החצים, שהצביע בכיוון מסוים, נרשם "הרב שלמה קרליבך". איני יודע מה חלף בי, אבל חשבת, "נו, מה בכלל הסיפור של היצור הזה?" והלכתי אל הסדנה שלו.

בכיתה קטנה ישב ר' שלמה, ולפניו כמה אנשים. הוא ניסה להסביר את עבודתו - יצירת מוזיקת פולק יהודית אמריקאית. לאחר שעה קלה הוא אמר, "חברים, מה הטעם לדבר על זה? בואו פשוט נשיר!" הוא שלף את הגיטרה שלו והחל לשיר. אינני יודע איך זה התחיל או מי התחיל בזה, אבל המשתתפים קמו והחלו לרקוד, ואני הצטרפתי אליהם. בתחילה נהנית מן העניין, אך לאחר מכן מחשבותי החלה לנדוד ותהיתי כמה זמן הוא מתכוון להמשיך ולשיר את אותו השיר. אז, התחלתי ממש להיכנס פנימה, אבל בה בעת המשכתי לצפות בעצמי מבחוץ ולבקר את מה שעובר עליי. ר' שלמה המשיך בשירתו - בנקודה כלשהי השתתקה הקריינות הפנימית וחשתי שמחה והתלהבות מרוממת, ותחושה של חיבור. אינני יודע כמה זמן נמשך הדבר - בכל אופן, הרבה מעבר לשעה וחצי שהוקצבו לסדנה בלוח הזמנים.

שנים לאחר מכן נהגתי להתבונן בחוויה זו מבעד למשקפיים היונגיאניים שלי ולתאר את אשר אירע כשתחושת העצמי שלי - האגו המוגבל, הקשור ותחום בכבלי הזהות החברתית הקבועה - התמוסס אל תוך הנשמה שלי, חסרת הגבולות וההגבלות. הייתי מלא עונג מטעמה של חירות אמיתית מן המחשבות, הדאגות והמודעות העצמית. ואולם באותם הימים כל שידעתי היה שזו פשוט הרגשה נהדרת.

למחרת, לאחר שיעור הבוקר שלי בפיזיקה, הלכתי לי בקמפוס ולפתע פתאום ראיתי את ר' שלמה מעבר לכביש. מיהרתי לחצות ולהגיע אליו, וכשפגשתי בו סיפרתי לו שהייתי בסדנה שלו ביום הקודם, ושזה היה נפלא. הוא הביט בי בעיניו הגדולות, הרחבות, הבולטות מעט. "למה שלא תבקר אצלי מחר בבוקר במלון?" הוא שאל.

הוא הזמין אותי לפגוש אותו בחדרו במלון! המחשבה הזו מילאה אותי תחושת חשיבות והתרגשות. ביום שלמחרת הלכתי לשיעור הבוקר בפיזיקה, ואז – מיהרתי ורצתי למלון דורנט, שם התאכסן ר' שלמה.

המלון היה פשוט מאוד, ממש בשכנות לקמפוס. מעבר לשולחן קבלה קטן היה חדר גדול ששימש כלובי. צעדתי פנימה על־מנת לחכות שם לר' שלמה, ואז גיליתי שהוא הזמין בערך שמונים אנשים להתארח אצלו... הייתי מאוכזב לרגע; בה בעת, הכתה בי תחושה חמימה מאוד – הידיעה שאני חלק מחבורה שלמה של אנשים מיוחדים.

היו שם גברים ונשים, צעירים ומבוגרים, יהודים, שחורים, לטיניים ועוד. כולם המתינו לר' שלמה, וחיכינו זמן לא קצר. כאשר הוא ירד בסופו של דבר, הוא בירך לשלום כל אחד מאתנו באופן אישי, ואז שאל אם כולם התפללו כבר. אינני סבור שרבים מאתנו, יהודים או לא־יהודים, ידעו בכלל על מה הוא מדבר. הוא פנה אל עבר הקיר, התעטף בטלית והניח תפילין, והתפלל בעצמו בשעה שכולנו צפינו בו, מוקסמים קמעה. לאחר מכן הסתובב ושאל, "מישהו אכל ארוחת בוקר?" ואז הוביל את הקבוצה כולה אל חדר האוכל של המלון.

אינני יודע אם הוא התכוון לשלם עבור כולם, אבל כולנו הנחנו שהוא הזמין אותנו על חשבוננו. והוא שילם. לעצמו לקח קערת דגני בוקר וכוס קפה, ואילו כל השאר הזמינו בחופשיות מתפריט ארוחת הבוקר האמריקאית המסורתית של המלון. שנים לאחר מכן הוא נזכר בחיבה

בימים הללו, "ההיפאלך האלה, הכלבים האלה! הייתה להם אפילו החוצפה להזמין קתלי חזיר".

הוא האכיל אותנו ושיכן כמה מאתנו בחדרים במלון. לא ידענו כלל כיצד שילם על-כך. ר' שלמה פשוט בטח בה', כיוון שידע שהוא הגיע לשם כדי להעלות ניצוצות רבים ככל האפשר.

על-פי החסידות והקבלה ה' ברא כמה וכמה עולמות טרם בריאת העולם הנוכחי. בניסיונות הראשונים ה"אור", האנגריה הרוחנית, היה גדול משיוכלו ה"כלים" החומריים להכיל, והם נשברו לרסיסים. שברי האורות והכלים נותרו במקומם ושימשו כחלק מחומרי הבנייה בניסיון הבריאה הבא. ואולם אף-על-פי שהם מוטמעים בתוך עולמנו, הם עדיין זקוקים לעלות בחזרה אל מקור כל החיים. העלאת "הניצוצות הנפולים" הללו מכונה "תיקון העולם".

וכיוון שנשמתו של כל אדם קשורה בניצוצות נפולים אלה, על כל אחד מאתנו מוטל לבצע את עבודת התיקון הרוחנית והנפשית – לגלות את טבענו האמתי ולהעלותו, להעלות את מטרתה האמיתית של הנשמה שבתוכנו.

ר' שלמה נגע בחלקים השבורים הללו שבתוך כל אחד מאתנו – יהודים, כמו גם לא-יהודים. ר' שלמה אהב את כולם ללא סייג. הוא לא שפט אף אדם בשל הופעתו החיצונית השבורה. הוא ראה רק את הניצוצות הקדושים החבויים בפנים. כל אחד מאתנו משתוקק להיראות כפי שהוא באמת וכך להיות נאהב – גם אם איננו יודעים מיהו ה"אני" הפנימי הזה. כולנו נמשכנו לעונג שבתחושת השלמות, אפילו אם היא הופיעה רק ברגעים הספורים שהיינו עם ר' שלמה.

אלה היו זמנים מופלאים מאוד, עם התחושה המתוקה ביותר של אחווה ואהבה.

ר' שלמה הזמין את כל "ההיפאלך הקדושים" שלו להופעה שנערכה באותו ערב ב"הלל", מרכז הסטודנטים היהודי בברקלי. המופע לא היה חלק מפסטיבל מוזיקת הפולק, והיה מיועד לסטודנטים ותושבים יהודיים מקומיים. כל הכרטיסים למופע נמכרו זה מכבר, ולכן המתנו בחוץ לר' שלמה. חיכינו זמן רב, והסבלנות של כולנו פקעה. כאשר הגיע לבסוף, סיפרנו לו שלא נותרו עוד מקומות, והוא העלה את כולנו אל הבמה יחד אתו, באומרו לקהל שאנו המלווים שלו. נוכחותנו על הבמה לא הוסיפה לאושרו של הקהל, ודאי לא אחרי עיכוב גדול כל-כך (שבמהרה הפך לסמל המסחרי שלו).

במהלך ההופעה, אמר ר' שלמה לקהל, המבוגר ברובו, "קשה לכם שהילדים שלכם בחוץ, ברחובות! אבל געוואלד, לפחות הם בדרך, מחפשים! מה אתם עושים? אתם יושבים בבית, אתם אפילו לא מחפשים!"

כשהחל לנגן ולשיר, אלה מאתנו שהיו על הבמה החלו לרקוד. במהרה הצטרפו אלינו כמעט הכול, ויחד יצרנו מעגל גדול מסביב לאולם. לא זו בלבד שהפתיחה המאוחרת נשכחה, אלא שהמופע נמשך שעות רבות. אם בסדנה רקדנו המון – כאן חשנו מעבר לזמן ממש, ובעצם, מעבר לכל הגבולות. האנרגיה, האהבה, השמחה, היו מוחשיות ממש. ההופעה הוקלטה על-ידי KPEA, תחנת הרדיו המקומית, אשר העבירה את סלילי ההקלטה לאולפן, כך שחציו הראשון של המופע כבר עלה לשידור בשעה שחציו השני המשיך להתקיים.

בסופו של דבר אמרו נציגי "הלל" שהם מוכרחים לסגור את האולם בגלל השעה המאוחרת. עזבנו את האולם והתחלנו לרקוד בחוץ, ברחבת הקמפוס. בסביבות חצות הדלקנו את מכשירי הרדיו ורקדנו לצלילי חציו השני של המופע, ששוודר אז.

זה היה מדהים בכל קנה-מידה לחוש כה משוחרר, ער וחופשי, ובה בעת כה מוקף, מוכל ומחובק באטמוספירה של אהבה. תחושת האהבה

הגדולה כל-כך מצד ר' שלמה, והאהבה הגדולה כלפי כולם ומצד כולם, פשוט מילאה אותנו אושר. תחושת השייכות הזו, השיבה הביתה, היה בה טעם של העולם-הבא.

הדבר דמה למעשה על הרבי מקרלין, שהורה לחסידיו להכין את המרכבה. הם עלו עליה, בלא לדעת להיכן הם נוסעים. הם נסעו הלאה והלאה, מעבר לכל מקום שהכירו.

הזמן חלף והשעה הלכה והתאחרה, ונראה להם שהם נוסעים מרחקים גדולים מן הרגיל. בינם לבינם התלחשו החסידים, שכבר מזמן היה אפשר להתפלל מנחה, והשעה מתאחרת, עוד מעט תיעלם החמה. כאשר החמה התקרבה יותר ויותר אל האופק, החלו להפציר ברבי, "רבי, אולי כדאי שנעצור למנחה?" "בקרוב", הבטיח להם, אך המשיך הלאה בנסיעה. אז, החלה השמש לשקוע ממש, והרבי המשיך לענות, "בקרוב, בקרוב" לתחינותיהם.

שעות חלפו והם נסעו רחוק יותר מאי-פעם. בהתקרב חצות הלילה, עצר הרבי את המרכבה ליד פונדק דרכים ישן. פנים הפונדק היה חשוך ממש כמו בחוץ. הרבי ירד מן העגלה ודפק בחוזקה על הדלת. לאחר זמן מה פתח את הדלת הכבדה אדם זקן וכתונת שינה לגופו.

"כן?" שאל הזקן.

"באנו להתפלל תפילת מנחה. הכן בבקשה את החדר."

הזקן הכניסם פנימה ופנה להכין את החדר. הוא הדליק נרות על הכתלים ובפמוטות וסידר את השולחנות.

הרבי וחסידיו החלו להתפלל. תפילתם של חסידי קרלין נודעת בלהט העצום שלה; הם שואגים כל מילה כאילו כל חייהם תלויים בכך (הם נוהגים לומר שאנשים רבים מתפללים לשוב לעולם-הזה בגלגול הבא בתור רופאי אף-אוזן-גרון עבור חסידי קרלין...)

כאשר שמעו אנשי העיירה את הצעקות באמצע הלילה, הם חשבו שפרצה שרפה, קפצו ממיטותיהם, לקחו אתים, שמיכות, דליים, כל דבר שאפשר יהיה לכבות בעזרתו את האש, ורצו כולם אל מקום המהומה. ואולם כשהגיעו למקום, ראו שאכן הייתה זו אש, אך לא מן הסוג שציפו לו. הייתה זו אש פנימית וקדושה.

הם הניחו את הדליים והאתים והצטרפו אל החסידים, בשפכם את לבם לפני ה'.

זה היה מאורע שלא ייאמן, יהודים ונוצרים יחדיו, זועקים לה' ממעמקי נשמתם. לאחר שגמרו הכול להתפלל, רצו המקומיים בחזרה אל בתיהם, הביאו מזון ומשקאות מכל הסוגים, וערכו סעודה שטעמה היה טעם גן-עדן ממש, טעמים של ימות המשיח העתידיים לבוא.

הרבי סימן אז לחסידיו שהגיעה העת לחזור אל המרכבה ולשוב הביתה. ממש לפני שטיפס מעלה בעצמו, פנה אל הזקן ואמר, "נו, אין לך משהו לספר לי?"

נאנח הזקן ואמר, "רבי, אני בן 107. בדיוק לפני 100 שנים, הגיע הבעל-שם טוב לכאן באמצע הלילה עם חסידיו והם התפללו מנחה. גם הם זעקו לה' בכל לבם עד שתושבי המקום באו בריצה כדי לכבות את האש. גם אלה הניחו את הדליים והצטרפו לתפילה והביאו מזון לאחר מכן וערכו את ההתוועדות השמימית ביותר. לאחר מכן העלה הבעל-שם טוב את חסידיו אל העגלה, ואז פנה אליי. הייתי בן שבע שנים בלבד. הוא הניח את ידו על ראשי – עדיין אני מסוגל לחוש את נוכחותו הקדושה – ואמר: 'ילדי המתוק, בעוד מאה שנה יבואו חסידים אחרים עם רבם להתפלל כאן מנחה בחצות הלילה. אמור להם... אמור להם שכבר היינו כאן פעם!' ואז טיפס על העגלה ונסע לדרכו."

"אה", אמר הרבי מקרליון, בהנידו את ראשו. "זה מה שחיכיתי לשמוע". וכך טיפס על העגלה ונסע לדרכו.

כמו צדיקים אלה לפניו, נסע ר' שלמה בכל רחבי העולם והייתה לו דרך מיוחדת מאוד לקבץ יחדיו אנשים רבים כל-כך ושוניים כל-כך. כאשר שר ולימד וסיפר סיפורים, היה זה כאילו הועברנו אל מקום המצוי מעל לזמן, שבו חשנו שוב בבית, מאוחדים; חשנו ממש כאילו כבר היינו פה קודם לכן.

הייתי "עם" ר' שלמה במשך עשרים ושבע שנה. "עם" במרכאות, משום שאפילו אלה שגרו בסמוך אליו במנהטן או במושב מבוא-מודיעים, "המושב", שבו גר כאשר היה בישראל, זכו לזמן מוגבל מאוד במחיצתו בשל נסיעותיו התכופות בכל רחבי העולם. כך שעבורי, כמי שגר בקליפורניה ולא בניו-יורק, ולאחר מכן בישראל אך לא במושב, היותי "עם" ר' שלמה הייתה לגמרי לא קבועה. ואולם בכל מקום שבו היה, יחד עם כל מי שהוא היה אתו, הייתה זרימה שוטפת מעבר לזמן, של נשמות היורדות מן העולמות העליונים ונשמות העולות מן העולמות התחתונים. בתחילה חוויתי את זה כרוח אוניברסלית בלבד – וזה היה נכון! ואולם ברבות השנים הפך הדבר להתעוררות יהודית יותר ויותר עוצמתית, מיזוג של המורשת העתיקה והרדומה שלנו יחד עם הנשמה היהודית המתעוררת, בת-זמננו.

עבורי זו ודאי הייתה תחילתו של מסע החיפוש הרוחני שלי, של הזהות היהודית שלי, של הרושם שטבע בי ר' שלמה כמודל ומדריך, כיצד ללמד ולשיר ולספר סיפורים, וכיצד לנסוע ברחבי העולם על-מנת לגעת בנשמות. הייתה זו טעימה דקה מן הדקה של מה שאני עצמי עמדתי לעשות, ואולם לאורך הדרך ניצבו עוד הרים רבים שהיה עליי לרדת במורדותיהם ולטפס עליהם קודם שאוכל ללכת לקראת ההר הגבוה מכולם.

זה היה שבוע מדהים של שירה, ריקוד ולימוד עם ר' שלמה. למדנו להתבונן בבני-אדם בעיניים של אהבה, למדנו להיראות על-ידי אחרים בעיניים של אהבה, ולמדנו להתמלא בשמחה. לא ידעתי שכל זה קשור ליהדות. רק הרגשתי שזה נכון ושזה מתאים היטב לדור הצומח של ילדי הפרחים.

עתה, משמצאתי את ר' שלמה, ולאחר שהוא מצא אותי, הוא עזב אותנו ושב אל חייו בניו-יורק. אך קודם שעזב ביקש להעניק לנו כלים אחדים שבאמצעותם נוכל להמשיך הלאה את השמחה שחווינו יחד אתו. מסביב לר' שלמה התהווה גרעין קטן, והיינו יחד אתו בכל רגע אפשרי. אם זה לא היה אירוע ציבורי, של שירה וריקוד, זו הייתה התכנסות פרטית ואינטימית בבית אחד החברים, שבו שרנו, סיפרנו סיפורים ולמדנו ממעיינה של החסידות. נעשינו קשורים מאוד זה לזה לאחר שבילינו זמן רב כל-כך שרויים בשמחה ובאהבה.

לא היה בנמצא כל בית-כנסת או מרכז רוחני יהודי שבאמצעותו יכולנו לשמר את הרוח ואת התנופה שר' שלמה הצית בנו. עם זאת, הוא אמר לנו שאנו מוכרחים להישאר קשורים זה לזה. "אתם מוכרחים להיות 'נשמות אחיות' זה לזה", הוא הורה לנו. "אז איך עושים את זה? עליכם להפוך ל'חלונות של אחווה' זה לזה", חלונות פתוחים המאפשרים קשר עמוק יותר לזולתנו, ומאפשרים לזולתנו קשר עמוק יותר אלינו.

ואז הוא אמר, "ואם מישהו יורק על החלון שלכם, אתם מוכרחים להפוך את חלונות הלב לדלת, לפתוח אותה ולהזמין אותו פנימה!" לא משנה מה עשה לך אדם כלשהו, עליך למצוא את הדרך לפתוח את לבך לכאב **שלו**, לפתוח את לבך ולהזמין אותו אל חדרך הפנימיים.

הבעל-שם-טוב הקדוש, אשר ייסד את תנועת החסידות במאה ה-17, אמר שאם אנו רואים דבר-מה שלילי אצל הזולת, אין זה אלא שיקוף של

אותו הדבר בתוכנו. כאשר הפנים שלי מלוכלכות, אראה פנים מלוכלכות במראה; אם פניי נקיות, אראה במראה פנים נקיות. אך הדבר נכון גם ביחס לפנים, לפנימיותו של האדם. כאשר אני נקי וטהור בפנימיותי, אני מסוגל לראות את מה שטהור אצל הזולת. הדבר דומה למושג ה"השלכה" בפסיכולוגיה היונגיאנית: אנו משליכים על האחר את מה שאיננו מסוגלים להבחין בו בתוכנו.

ר' שלמה לימד אותנו שגם אם אנו מוגבלים ומעט חסרי קדושה בעצמנו, עדיין יכולים אנו להתבונן עמוק יותר אל הזולת, ולראות את מה שטמון מעבר להופעה החיצונית, מעבר לביקורת ולתגובות השליליות האוטומטיות. אנו מסוגלים לראות את המהות הקדושה שבאמת נמצאת עמוק בתוך הזולת. יכולת זו עשויה לסייע לנו בטיהור הפגמים שבנו, על-מנת להגיע אל הקדושה המצויה עמוק בתוכנו. עלינו להתבונן עמוק יותר אל זולתנו; עלינו לאפשר לאחרים להתבונן עמוק יותר לתוכנו. עלינו להיחשף ולתת אמון כדי להוות חלונות זה לזה.

שיירת מכוניות ליוותה את ר' שלמה אל שדה התעופה. רקדנו במעגלים סביבו כל הדרך עד לשער הטיסה שלו. חיבקנו ונישקנו אותו לשלום בחיוך, בבכי, באהבה, בגעגוע ובכאב של פרידה. לאחר שנפרדתי מר' שלמה בשדה התעופה, חזרתי לדירת הסטודיו הקטנה שלי. לא שהיתי שם הרבה במהלך השבוע האחרון. הייתי מותש מהתרוממות רגשית ורוחנית, וממיעוט שינה. טילפנתי אל הורי, שעמם לא שוחחתי כלל במשך פרק הזמן הזה, ורציתי לספר להם שביליתי את זמני עם הרב הזה, ושזה היה נפלא. אך מיד כשהתחלתי לדבר אתם, פרצתי בבכי. "אני מאוד שמח, באמת", הסברתי, "אינני יודע מדוע אני בוכה; אתקשר שוב בקרוב".

ישבתי על הרצפה וניסיתי לפענח מה קורה כאן. הבנתי שכל השמחה והאהבה הללו נוצרו למעשה על-ידי ר' שלמה, וכעת, כשהלך, נעלמו גם הן אתו. זה היה כמו לעמוד ליד אח עצים בוערת בתוך חדר קר מאוד. ברגע שצעדת צעד אחד לאחור, חשת שוב את הקור.

"אני רוצה את מה שיש לו", אמרתי לעצמי, "ואני לא רוצה להיות תלוי בו לשם כך. אני רוצה להיות מסוגל להעניק זאת לאחרים, ואני לא רוצה שאחרים יהיו תלויים בי לשם כך".

פשוט כך, ובלי שהייתי מודע למלוא משמעות הדברים שאמרתי ושחשבתי, תכנתתי למעשה את חיי מחדש, או אולי רק נעשיתי מודע יותר לחזון ולייעוד של נשמתי. לא הבנתי זאת אז, אבל נתקלתי בחומה של האש שעל ההר, חומו של הסנה הבוער. כעת היה עליי להתחיל למצוא את ההר ולטפס עליו בכוחות עצמי.

אברהם מְסֻלוּ, אחד ממייסדי הפסיכולוגיה הטראנספרסונלית, תיאר פעם את חוויות הפסגה כ"רגעים חטופים של מימוש עצמי". כאשר אנו זוכים לפריצת דרך, כאשר אנו מתרוממים מעל העננים ורואים את העולם מנקודת מבט גבוהה יותר, אנחנו נעשים שלמים יותר ומודעים יותר לעצמנו. ברגעים מעין אלה אנו חושבים, פועלים וחשים באופן חי ונמרץ יותר מן הרגיל. אנחנו אוהבים ומקבלים ומכבדים את הזולת, חשים פחות עצבנות וקונפליקטים פנימיים, וממוקדים יותר בכל מה שאנו עושים. על-פי מסלו, הפסגות הגבוהות ביותר כוללות "תחושות של אופקים חסרי גבולות הנחשפים לפתע פתאום, תחושות בוז-זמניות של עוצמה גדולה יותר ועם זאת חוסר ישע מוחלט, תחושה של אקסטזה גדולה ופליאה ויראה, ואבדן אחיזה בזמן ובמקום".²

שנים לאחר מכן, במהלך המסע האישי שלי במעלה ההר, כאשר תיארנו באוזניי אנשי הפסיכולוגיה הטראנספרסונלית את חוויות הפסגה שלהם,

נהגתי לתקן אותם ולומר שאכן הייתה להם חוויה מיוחדת מאוד, אך הייתה זו רק תחילתו של תהליך. פסגה זו הייתה הצצה חטופה בלבד, וכעת עליהם להתחיל בעבודה הקשה של טיפוס אל פסגות ההרים האישיות שלהם. ר' שלמה לא דיבר כלל על ההצצות הללו, הוא פשוט לקח אותנו לשם. אבל הוא כן הצליח להעמיד את כל תופעת המהפך הרוחני וההכרתי באור שונה מאוד.

"אתם חושבים שיש לכם התגלויות כאלה ופריצות דרך ושאתם מגיעים למקומות גבוהים כל-כך בגלל מה שהיה בברקלי ובהייט-אשבורי בשנות השישים?" הוא היה שואל. "אני אומר לכם, כל פריצת דרך שאתם מרגישים קורית מפני שבמלחמת ששת הימים פרצנו דרך אל הכותל הקדוש לאחר שהיינו מנותקים ממנו כל-כך הרבה זמן. רק בזכות זה, כל טיפה של קדושה, תובנה וחוויה מרוממת ושמיימית זורמות ושופעות בחזרה אל העולם." הייתה זו ההצצה אל פסגת הר הבית שפרצה את הדרך לכל חוויות הפסגה שהתחוללו מסביב.